ՎԱՐԴԱՆԱՆՑ ՏՈՆԸ ԵՎ ՎԵՀԱՓԱՌ ՀԱՅՐԱՊԵՏԻ ԱՆՎԱՆԱԿՈՉՈՒԹՅԱՆ ՀԱՆԴԵՍԸ ՄԱՅՐ ԱԹՈՌՈՒՄ

Մարտի 1-ին, հինգշաբթի, «Տոն սրբոց Վարդանանց զօրավարացն մերոց հազար երեսուն և վեց վկայիցն, որք կատարեցան ի մեծի պատերազմին»:

Եղանակը ճշմարտորեն գարնանային էր։

Ժամը 11-ին Մայր Տաճարում սկսվում է հանդիսավոր սուրբ պատարագը, նվիրված հայ հավատի և Հայրենիքի անձնուրաց նահատակների խնկելի հիշատակին։

Պատարագում է Հոգևոր Ճեմարանի վերատեսուչ գերաշնորհ Տ. Հայկազուն արքեպիսկոպոս Աբրահամյանը։ Սուրբ պատարագին ներկա է հավատացյալների հոծ բազմություն։

Ժամը 12-ին, Վեհափառ Հայրապետը առաջնորդվում է Մայր Տաճար։

Հոգևոր Ճեմարանի երգեցիկ խումբը, հոգեշնորհ Տ. Մեսրոպ աբեղա Պալյանի ղեկավարությամբ, կատարում է սուրբ պատարագի Կոմիտասյան երգեցողությունը։

Այսօր միաժամանակ է «յիշատակ մեռելոց և տօն ազգային»։

«Հայր մերս»-ից առաջ կատարվում է «Հոգեհանգիստ վասն համօրէն ննջեցելոց»։

Սուրբ պատարագի ավարտին, Իշխան Ս. Սեղանի առաջ, կատարվում է հայրապետական մաղթանք, որովհետև Վարդանանց տոնը է միաժամանակ «Տօն անուանակոչութեան Տ. Տ. Վազգենի Առաջնոյ Սրբազնագոյն Կաթողիկոսի Ամենայն Հայոց»։

Մաղթանքից առաջ, պատարագիչ սրբազանը քարոզում է համազգային տոնի հոգևոր, ազգային-եկեղեցական մեծ նշանակության մասին, հանդամանորեն ծանրանալով Ս. Ղևոնդյանց և Ս. Վարդանանց նահատակության պատմական իմաստի վրա։

Այնուհետև քարոզիչ սրբազանը սրտագին բարեմաղթություններ է անում Ազգիս սիրելի Վեհափառ Հայրապետի անվանակոչության տոնի առիթով։

Հայրապետական մաղթանքից հետո, Վեհափառ Հայրապետը Տաճարում ընդունում է հավատացյալ իր հոգևոր զավակների սրտագին շնորհավորությունները իր անվան տոնի ուրախ առիթով։

Այնուհետև Վեհափառ Հայրապետը առաջնորդվում է Ծաղկյա դահլիճ, ուր բազմած Հայրապետական իր Գահի վրա, ընդունում է պաշտոնական շնորհավորանքները Մայր Աթոռի միաբանության, Գերագույն Հոգևոր խորհրդի, Հոգևոր Ճեմարանի վերատեսչության, վանքի պաշտոնեության և պաշտոնական այլ անձնավորությունների։

Բոլոր նեղկանների զգացմունքների թարգմանն է հանդիսանում Տ. Սահակ արքեպիսկոպոսը իր շնորհավորական ելույթով։

Վերջում Վեհափառ Հայրապետը, խորապես զգացված իր անվանակոչության տոնի առիթով արտահայտված ջերմ խոսքերից, իր գոհունակությունն է հայտնում։

Նորին Ս. Օծության անվանակոչության տոնի ուրախ առիթով, Մայր Աթոռում ստացվել են նույն օրը բազմաթիվ շնորհավորական հեռագրեր նվիրապետական Աթոռներից, թեմերից, ազգային-եկեղեցական իշխանություններից, պաշտոնական կազմակերպություններից և առանձին բազմաթիվ անձնավորություններից։

Ժամը 3-ին, Հոգևոր Ճեմարանում, Վեհափառ Հայրապետի բարձր նախագահության տակ, տեղի է ունենում գրական-գեղարվեստական հանդես, նվիրված Վարդանանց հիշատակին։

Հանդիսությունը բացվում է Հայկական ՍՍՌ Պետական Հիմնի նվագով և վերատեսուչ սրբազանի խոսքով։

Հոգևոր Ճեմարանի երգեցիկ խումբը հաջողությամբ կատարում է Վարդանանց նվիրված շարականներ և երգեր՝ «Ընորհաշնորհ պսակատուր», «Արիացեալք», «Թե Հայրենյաց պսակադիր», «Իմ Հայրենյաց հոգի Վարդան»։ Բ դասարանի ուսանող Գրիգոր Բունիաթյանը ապրումով ու հուզումով արտասանում է Եղիշեի «Տիկնայք փափկասունք Հայոց աշխարհին», Բ դասարանի ուսանող Ղևոնդ Վարդանյանը՝ Դ. Շահլամյանի «Գեղարդ»-ը։

Բ լսարանի ուսանող բարեշնորհ Կայծակ սարկավագ Մահտեսյանը, ուսանողության անունից, կարդում է Վեհափառ Հայրապետի անվանակոչության տոնի առիթով որդիական երախտագիտությամբ գրված հետևյալ ուղերձը.

«Վեհափա՛ռ Տեր.

Թույլ տվեք Հոգևոր Ճեմարանի ուսանողների երախտագետ զգացումներու թարգմանը հանդիսանալ այս համազգային տոնին առթիվ ու շնորհավորել Ձերդ Վեհափառության անվանակոչության տոնը։

Հայ ժողովուրդը այս բոպեին բերկրությամբ ու հպարտությամբ կոգեկոչն Վարդանանց խորհուրդը։ Եկեղեցիներու կամարներու տակ կղոդանջեն անլռելի զանգակները, որ 1500 տարիներ առաջ Հազկերտի սուրը կսպառնար լռեցնել։

Այսօր հայությունը կպատվե նաև իր սիրելի, եկեղեցաշեն և հայրենասեր Հայրապետի բարձր անձնավորությունը և իր անսասան հավատարմությունը կհայտնե Հայաստանյայց Եկեղեցիի դարավոր կեդրոն աստվածակառույց Ս. Էջմիածնին և անոր Գահակալին։

Մենք, Հոգևոր Ճեմարանի ուսանողներս ալ, երախտագիտական պարտք ունինք Ձերդ Վեհափառության հանդեպ։ Դուք Ձեր բազմազբաղ վայրկյաններեն շարաթը քանի մը ժամ կհատկացնեք մեր մատաղ միտքերն ու հոգիները զարգացնելու, մեզ դասավանդելով քարոզախոսություն և տրամաբանություն։

Այժմ Ձերդ Վեհափառության հովանիին տակ կծաղկի մեր լուսո վառարան Ս. Էջմիածինը իր Հոգևոր Ճեմարանով։

Թող մեր պատմության մեջ հավիտյան պայծառ և ոգևորյալ մնա Վարդանանց պատկերը և անոր արթնցուցած գաղափարի ոգին, որ միայն կրնա ապրեցնել այս Ազգը։

Բազկատարած ու սրտագին կաղոթենք Իշխան Ս. Սեղանի առաջ՝ Ձեր թանկագին կյանքի արևշատության և առողջության համար։ Աղոթենք, որ մեր սրտերուն մեջ միշտ վառ մնա Ղևոնդյանց եկեղեցական ուխտապահությունը և Վարդանանց հայրենասիրական ոգին։

Հավերժ փա՜ռք 1036 մարտիրոսներու խնկելի և անմահ հիշատակին։

Վարդանանց տոնի առթիվ կազմակերպված հանդիսության գլխավոր բանախոսն էր Հոգևոր Ճեմարանի հայ ժողովրդի պատմության դասախոս Հ. Հարությունյանը, որն իր բովանդակալից, գիտական բնույթ ունեցող ելույթի մեջ ծանրացավ Վարդանանց պատերազմի ծագման տնտեսական, քաղաքական, եկեղեցական դրդապատճառների և հայ ժողովրդի դիմադրության համաժողովրդական նշանակության վրա, այն բնութագրելով որպես հայ ժողովրդի ազգային-ազատագրական պայքարի փառավոր և հավերժ անմոռանալի մի դրվագը։

Հանդիսության վերջում փակման խոսք ասաց Վեհափառ Հայրապետը, ծանրանալով այն գեղեցիկ մտքի վրա, որ Ե դարում ապրող ավագ և կրտսեր սերունդը, մինչև 451 թվականը, հրաշքի համահավասար դեր կատարեց մեր մշակույթի պատմության մեջ։ Ավագ սերունդը, թարգմանիչների սերունդը, Ս. Սահակի և Ս. Մեսրոպի գլխավորությամբ, ստեղծեց գիր ու գրականություն և Աստվածաշնչի թարգմանությամբ հիմը դրավ հայ դպրության։ Իսկ Վարդանը 451 թվականին Ավարայրում իր սրով պաշտպանեց իր մեծ հոր՝ Ս. Սահակ Պարթևի թարգմանած գիրքը՝ Աստվածաշունչը, այսինքն հայ մշակույթի խարիսխը։

Հանդիսությունը վերջացավ Վեհափառ Հայրապետի «Պահպանիչ»-ով և խմբովին երգված «Տերունական աղոթք»-ով։
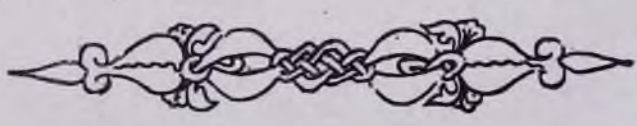
Ժամը 5-ին, Վեհափառ Հայրապետը, իր անվանակոչության տոնի առիթով, բարեհաճեց էր Իրեն սեղանակից դարձնել Մայր Աթոռի Միաբանության, Գերագույն Հոգևոր խորհրդի անդամներին և այլ հրավիրյալներու։ Ընդունելությունը անցավ ջերմ, սրտագին մթնոլորտում։